

Berichten

Internationaal

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF GERODONTOLOGY

Verslag 2e internationale congres te Singapore d.d. 17-21 november 1986

Dit tweede congres van de *International Association of Gerodontology* (A.I.G.) was georganiseerd samen met de Singapore Dental Association. Het thema was: 'Geriatric Dentistry in the 21st century'. Er waren naar schatting 200 deelnemers uit ca. 20 landen.

De Nederlandse deelname was kwantitatief zeer bescheiden: twee voordrachten. Verder hadden zich nog twee Nederlandse deelnemers ingeschreven. In de loop van de week bleek de Nederlandse inbreng nog bescheidener dan was voorzien, doordat een van de voordrachten uiteindelijk werd teruggetrokken.

Het wetenschappelijk programma kreeg op verschillende manieren gestalte. Zo waren er de 'sessions' van een halve dag die telkens werden gevuld met voordrachten van de 'keynote and guest speakers'. In deze voordrachten werd meestal ingegaan op de algemene problematiek van de vergrijzende bevolking in de geïndustrialiseerde landen. Op deze wijze werden de volgende onderwerpen behandeld:

- medische aspecten van het ouder worden;
- psycho-sociale aspecten van de begeleiding van psychogeriatrische patiënten;
- de invloed van geneesmiddelen op de oudere patiënt;
- de zorgverlening aan oudere intra-murale (in ziekenhuizen of verpleeghuizen verblijvende) en extra-murale (thuisverblijvende) patiënten/personen.

Ook algemene tandheelkundige zaken kwamen aan de orde:

- benigne en (pre)maligne afwijkingen bij ouderen;
- chirurgische behandelingen om de retentie en stabiliteit van onderprothesen te verbeteren;
- het effect van het ouder worden op de orale weefsels;
- de epidemiologie van tandheelkundige problemen als gevolg van het ouder worden;
- tandheelkundige verzorging voor de vergrijzende bevolking.

Als 'keynote and guest speakers' kunnen o.a. worden genoemd J. E. Ahlberg (FDI), D. Barnes (WHO), Prof. Brocklehurst, Prof. Guralnick, Don Giddon en Poul Holm-Pedersen. Deze algemene voordrachten getuigden niet van inspiratie. Vervolender echter was dat geen van de sprekers op de hoogte leek te zijn van het thema van het congres.

Terzijde zij opgemerkt dat er, namens de

sponsor van dit congres, een 'keynote speaker' verslag deed van onderzoek naar de werking van een tandpasta die de vorming van tandsteen remt.

Het wetenschappelijke deel van het programma werd ook nog op andere manieren vorm gegeven. In simultane thema-bijeenkomsten werden specifieke tandheelkundige problemen nader gepresenteerd en uitgewerkt. Tijdens een van deze bijeenkomsten presenteerde collega C. de Baat de **Beoordelingsschaal voor Oudere Patiënten (B.O.P.)**. Deze geriatrische 'index' geeft informatie over gedragskenmerken van oudere mensen op grond waarvan men hoopt een indruk te krijgen over het aanpassingsvermogen van de oudere patiënt aan een nieuwe prothese. Als deze index verder is getest zou hij een hulpmiddel kunnen zijn om te bepalen of er bij bepaalde klachten wel of niet een nieuwe prothese moet worden gemaakt.

De thema-bijeenkomsten droegen de belofte in zich van een diepergaande beschouwing in deelproblemen. Door de geringe opkomst van de deelnemers werden deze bijeenkomsten meestal een soort presentatie voor de in-crowd. Er waren bij deze bijeenkomsten twee hoogtepunten.

Dat geldt allereerst voor de workshop 'Venues for provision of care'. Doordat ook hier de belangstelling erg klein was, kon deze workshop een echt groeps gesprek zijn van enkele deskundigen, die een korte inleiding gaven, met andere geïnteresseerden. De inleiders waren of gerontoloog of tandarts met een bijzondere belangstelling voor de behandeling van bejaarde patiënten. Een paar belangrijke conclusies van deze workshop waren:

- het percentage prothesedragers, dat in sommige landen nog toeneemt met het stijgen van de leeftijd, is een erfenis uit het verleden;
- het ware aan te bevelen om patiënten die worden opgenomen in een verzorgingshuis of verpleeghuis tandheelkundig te screenen;
- de tandheelkundige verzorging voor de ouderen zou moeten worden geoptimaliseerd door hen zorg op maat en met zo weinig mogelijk drempels aan te bieden;
- de tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding voor geriatrische patiënten zal zich moeten richten op de verzorgers/verplegers; ook hier geldt dat de tandheelkundige zorg niet meer, maar ook niet minder dan een onderdeel is van de volledige verzorging;
- verzorgers/verplegers in ziekenhuizen en andere inrichtingen dienen alert te zijn op de mondzorg van de patiënten. Voor het geval de patiënt zelf (tijdelijk) geen verantwoordelijkheid kan nemen, moet die door de verzorgers op adequate manier worden overgenomen;
- een verzorgde mond (eventueel een goede prothese) draagt bij tot de onafhankelijkheid van de oudere mens.

Een andere, zeer interessante, gebeurtenis was een research-bijeenkomst. Ook hier waren weer meer sprekers in de zaal dan toehoorders. Desondanks gaf deze bijeenkomst een goede indruk van de manier waarop wordt gewerkt aan een systematisch inzicht in de tandheelkundige en biologische problematiek van de vergrijzende bevolking.

Terugkijkend op een week internationale gerodontology ben ik het meest getroffen door het enthousiasme en de inzet van een aantal aanwezigen. Naar mijn mening zou het zeer waardevol zijn als hun ervaringen wat meer zouden worden gehoord buiten de kleine kring van tandartsen die hun werkzaamheden beperken tot de zorg voor de oudere patiënt. Vooral met het oog op de inrichting van de tandheelkundige zorg voor de vergrijzende bevolking kan de gemeenschap haar voordeel doen met de kennis en ervaring van deze kleine groep.

Twee kritische noten zijn ook op hun plaats. Uit de presentaties gehouden op dit congres is niet duidelijk geworden dat gerodontology een apart wetenschapsgebied zou moeten zijn. De meeste problemen zijn *gerontologisch* van aard. Van specifiek *gerodontologische* problematiek - anders dan van een categorie binnen de bevolking die zodanig specifiek is dat de zorgverlening een aantal specifieke aspecten heeft - is nog niets gebleken. De tweede noot betreft de organisatie van het congres. Het congres was zeer ambitieus opgezet en men had ook ongeveer 1000 deelnemers verwacht. De gerichte aandacht voor een bijzondere categorie binnen de bevolking verdient het om eerst zorgvuldig in kleinere kring te worden uitgediept, voordat er een internationale manifestatie wordt opgezet die zich uiteindelijk beperkt tot een klein gezelschap van ingewijden.

J. L. M. van den Heuvel, Amstelveen

Buitenland

THE EUROPEAN BEGG SOCIETY OF ORTHODONTICS

Aankondiging 13e congres te Apeldoorn d.d. 17-22 mei 1987

Tevens toegankelijk voor in de Orthodontie geïnteresseerde algemeen-practici wordt te Apeldoorn van 17 tot en met 21 mei a.s. - onder

het motto 'Begg to the future' – het 13e congres van *The European Begg Society of Orthodontics* georganiseerd. De te houden voordrachten zullen niet alleen de Begg-therapie betreffen, maar over de meest recente ontwikkelingen in de orthodontie zal een goede indruk kunnen worden verkregen. Tot de rij van buitenlandse sprekers behoren onder anderen Dr. M. Arat (Turkije), Prof. L. Dermout (België), Dr. B. Garino (Italië), Dr. M. Gustafsson (Zweden), Prof. A. Kameda (Japan), Dr. R. Mathis (Frankrijk) en Dr. P. Scheer (W.-Duitsland), terwijl tevens door de volgende landgenoten zal worden gesproken: H. Brouwer, Dr. I. Markens, Prof. Dr. N. Myrberg, Dr. R. Slootweg en Dr. R. J. Swart.

Binnenland

POSTACADEMISCH ONDERWIJS TANDHEELKUNDE

Cursussen in de maand maart

Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand maart onder auspiciën van het *Orgaan voor Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde*, worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het 'paarse' cursusprogramma voorjaar 1987.

- RUG Gerodontologie in de algemene praktijk, 3 april 1987.
- KUN Initiële therapie en eenvoudige parodontale chirurgie (Paro-B, C, D), 6 april tot en met 6 juli 1987.
- RUG Oncologie I, vroege diagnostiek van hoofd- en halstumoren, 10 april 1987.
- ACTA Etstechnieken, 10 en 11 april 1987. (Volgeboekt.)
- KUN Gerodontologie in de praktijk, 10 april 1987.
- NVvK*) Orthodontie voor de algemeen-practicus, 10 april 1987. (Volgeboekt.)

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE GRONINGEN

Aankondiging programma 24 maart 1987

Op dinsdag 24 maart a.s. zal een klinische avond worden gehouden in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde van de Subfaculteit Tandheelkunde, Antonius Deusinglaan 1 te Groningen.

Aanvang 20.00 uur precies.

Thema: *Mondspoelmiddelen*.

*) Onder auspiciën van de Nederlandse Vereniging voor Kindertandheelkunde.

Programma:

J. Perdok: Mondspoelmiddelen: chloorhexidine en oppervlakte-actieve stoffen.

Prof. Dr. E. J. 's-Gravenmade: Biochemische aspecten van chloorhexidine en andere mondspoelmiddelen.

F. Spijkervet: Chloorhexidine en mondslijmvlieslaesies.

Dr. M. F. van Grunsven: Toepassing van chloorhexidine in de praktijk.

Datum volgende klinische avond: donderdag 21 mei 1987.

PROMOTIE

E. de Josselin de Jong

Op maandag 15 december 1986 promoveerde de heer E. de Josselin de Jong (natuurkundig ingenieur) tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen aan de rijksuniversiteit te Groningen, op een proefschrift getiteld: 'Comparison of methods in caries research'.

Promotoren waren Prof. Dr. J. J. ten Bosch en Prof. Dr. H. A. Ferwerda (hoogleraar in de Technische natuurkunde aan de rijksuniversiteit te Groningen).

MINISTERIE VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR

Geneesmiddelenbulletin wordt betaalde uitgave

Besloten is het Geneesmiddelenbulletin te privatiseren. Dit informatieblad, uitgegeven door het ministerie van WVC over geneesmiddelen, werd tot nu toe in een oplage van 44000 exemplaren gratis verspreid onder onder anderen tandartsen.

De voortschrijdende beperking van de financiële middelen op de Rijksbegroting maakt het echter niet mogelijk om deze informatievoorziening kosteloos voort te zetten.

Er zal een onafhankelijke stichting in het leven worden geroepen, die zowel verantwoordelijkheid voor het redactionele beleid als de uitgave van het bulletin zal dragen. De huidige verschijningsvorm van het Geneesmiddelenbulletin zal derhalve niet veranderen.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Besluit tot openhouden tweede vestigingsplaats Tandheelkunde

Minister Deetman heeft besloten tot het openhouden van een tweede vestigingsplaats voor een tandheelkunde-opleiding. Een commissie van deskundigen – bestaande uit Mr. O. W. A. Bar. van Verschuer (voorzitter) en de leden Prof. Dr. D. Slop en Dr. P. A. E. Sillevius Smitt – zal onderzoeken of deze vestiging aan de rijksu-

niversiteit te Groningen of aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen gehandhaafd moet blijven. Het te besparen bedrag van 15 miljoen gulden blijft ongewijzigd.

Het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) zal nu maximaal 90 eerstejaars kunnen gaan plaatsen; de tweede vestiging krijgt een jaarlijkse instroom van hooguit 30 nieuwe studenten. De onzekerheid over het aantal tandartsen dat in de tweede helft van de jaren 90 nodig zal zijn, heeft tot de nu genomen beslissing geleid.

Het advies van de commissie over de tweede vestigingsplaats wordt uiterlijk 20 maart 1987 uitgebracht en zal voor de minister en universiteiten bindend zijn. De commissie zal ook een advies uitbrengen over de plaats waar het onderzoek moet blijven gehandhaafd.

DR. G. J. VAN HOYTEMA STICHTING TWENTE

Aankondiging cursus 'Mondstukken' d.d. 3 april 1987

Na de aankondiging van het voorlopige jaarprogramma 1987 (Ned Tijdschr Tandheelkd 1987; 94: 90) van de Dr. G. J. van Hoytema Stichting, is inmiddels de definitieve inhoud bekend geworden van de cursus 'Mondstukken', die op vrijdag 3 april a.s. in de Universiteit Twente zal plaatsvinden.

Deze nascholingscursus – onder leiding van Prof. Dr. G. Boering en Dr. F. van Dop – behandelt de klinische, pathologische en therapeutische aspecten van afwijkingen in de mondholte en is derhalve voornamelijk bestemd voor tandartsen en huisartsen.

De tandarts heeft de mondholte als werkterrein. De aandacht moet daarbij niet alleen gericht zijn op het gebit, maar ook op de omgevende weke delen. Voor de huisarts geldt dat de mondholte méér is dan alleen een spiegel van symptomen van algemene ziektebeelden. Er zijn diverse afwijkingen van lokale of algemene aard die zich in de mondholte kunnen voordoen. Een grondig onderzoek van de gehele mondholte behoort altijd te worden uitgevoerd bij elke patiënt die wordt gezien.

De tandarts/huisarts moet voldoende kennis hebben van orale afwijkingen om deze te kunnen onderkennen en daarop gepast te reageren: hetzij door een gerichte therapie in te stellen, hetzij door tijdig naar een specialist te verwijzen.

Een cursus als deze vindt zijn rechtvaardiging in het feit dat elke tandarts, maar ook elke huisarts relatief te weinig van de vele verschillende afwijkingen in de mondholte te zien krijgt, waardoor de mogelijkheid van misinterpretatie aanwezig is.

Deze klinisch-pathologische cursus, verdeeld in zes *Mondstukken* biedt dan ook een grote

verscheidenheid aan afwijkingen die van groot nut kan zijn voor de algemeen-practicus in de dagelijkse praktijk.

Inlichtingen over deze cursus zijn te verkrijgen bij het secretariaat van de Dr. G. J. van Hoytema Stichting: telefoon 053-89 24 09 (uitsluitend 's ochtends tussen 8.30 en 11.30 uur).

VERBETERING

In het artikel 'Een patiënt met agenesie van de blijvende laterale bovensnijtanden' van mevrouw Dr. M. de Boer (Ned Tijdschr Tandheelkd 1987; 94: 2-4) staat de tandformule in de tekst op pagina 3 (linker kolom) foutief afgedrukt. Deze tandformule dient als volgt te worden gelezen:

16	55	54	53	13	11	21	23	63	64	65	26
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

BESLISSING MEDISCH TUCHTCOLLEGE ZWOLLE

No. 25/86

Het College voor Medisch Tuchtrecht in eerste aanleg te Zwolle, oordelend inzake de op 25 juni 1986 ingekomen klacht van:

A_I in zijn hoedanigheid van Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid

en

A_{II} Inspecteur van de Volksgezondheid in algemene Dienst voor de Tandheelkunde verbonden aan de Geneeskundige Hoofdsinspectie,

klagers,

tegen

B tandarts, wonende te C

verweerder.

Gezien de stukken, waaronder het klaagschrift met bijlagen en het verweerschrift.

Gelet op het onderzoek ter zitting van het College d.d. 15 november 1986, waar klagers en verweerder in persoon zijn verschenen en waar ambtshalve door het College als getuigen zijn gehoord: mevrouw D, mevrouw E en de heer F.

Overweegt:

ten aanzien van de feiten:

Verweerder oefent vanaf 1968 de praktijk als tandarts in G uit. De heer F is tandtechniker en vanaf 1976 werkzaam in de praktijk van verweerder. Zijn werkzaamheden bestonden in het assisteren van verweerder in de ruimste zin des woords. Zo deed de heer F ook verrichtingen in de mond van patiënten, zoals het plaatsen van

bruggen en kronen. Een opleiding daartoe had de heer F niet ontvangen. Hij had zijn bekwaamheden van verweerder geleerd. De heer F heeft ook in 1981 de kronen op de beide voortanden van H te I geplaatst. Verweerder was daar niet bij aanwezig.

Mevrouw D is na het verlaten van de middelbare school in augustus 1980 in verweerders praktijk werkzaam. Zij werkte als tandarts-assistente, hoewel zij daartoe geen opleiding had genoten. Zij leerde dat vak van verweerder en/of van een bij verweerder werkzame assistente. Zij verrichtte allerlei werkzaamheden in de mond bij patiënten van verweerder, zoals het nemen van afdrucken, het maken en plaatsen van noodkronen en het verwijderen van tandsteen.

Voorts verrichtte zij ander werk, zoals het aanmaken van amalgaam-vullingen, het klaar maken van composietvullingen en het verrichten van administratieve werkzaamheden. Bij het verrichten van werkzaamheden in de mond van patiënten van verweerder, was verweerder niet steeds aanwezig. Soms was hij dan met een andere patiënt bezig.

Met uitzondering van volledige protheses nam mevrouw D voorbereidende afdrucken daarvoor met behulp van alginaat. Ook plaatste zij noodbruggen. Definitieve bruggen of kronen plaatste zij niet. Alleen indien klachten optraden, controleerde verweerder haar werk, anders niet.

Mevrouw E is eveneens vanaf augustus 1980 als tandarts-assistente bij verweerder werkzaam geweest. Zij had geen opleiding voor dat vak gehad, maar leerde het werk in de praktijk van verweerder en/of van een andere bij verweerder werkzame assistente. Mevrouw E nam bij partiële protheses eveneens de voorbereidende afdruk. Ook maakte zij noodkronen en plaatste die bij patiënten in de mond. Noodbruggen plaatste zij eveneens. Verder verwijderde zij tandsteen bij patiënten. Ook bij haar werk was verweerder niet steeds aanwezig.

Alleen de dames D en E zijn nog in verweerders praktijk werkzaam.

ten aanzien van de klacht:

Klager verwijt verweerder dat hij heeft toegestaan, dat in zijn praktijk de tandheelkunde door één of meer personen onbevoegd werd uitgeoefend.

ten aanzien van de gegrondheid van de klacht:

Het College is – gezien de hierboven als vaststaand aangenomen feiten, die berusten op de bij de klacht gevoegde processen-verbaal en op de ter zitting van het College afgelegde getuigenverklaringen – van oordeel, dat de klacht op goede gronden rust. Het College heeft bij zijn oordeelsvorming niet betrokken de nader door klagers eerst ter zitting van het College overgelegde processen-verbaal, opgemaakt door de groep J van de Rijkspolitie, aangezien deze processen-verbaal niet ter inzage hebben gelegen, niet ter zitting van het College konden worden voorgelezen en dus geen deel hebben uitge-

maakt van de processtukken. Dat neemt niet weg, dat het College tot de slotsom is gekomen, op grond van de wel ter inzage gelegen hebben de stukken en op grond van de ter zitting afgelegde verklaringen van de getuigen F, D en E, dat verweerder in elk geval heeft toegelaten, dat deze getuigen de hierboven genoemde werkzaamheden hebben verricht. Voor zover deze werkzaamheden in de mond van verweerders patiënten plaatsvonden heeft verweerder inderdaad jarenlang toegestaan, dat in zijn praktijk de tandheelkunst onbevoegd werd uitgeoefend door één of meer personen. Daarbij ging het niet alleen om werkzaamheden van mondhygiënische aard, zoals het verwijderen van tandsteen bij patiënten van verweerder door de dames D en E, maar ook om toepassing van de tandprothese, zoals bedoeld in artikel 7 lid 1 sub b van de Wet van 24 juni 1876, Stb. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening van de tandheelkunst, laatstelijk gewijzigd bij wet van 27 september 1962, Stb. 386. Dit onderdeel van de tandheelkunst omvat immers het verlenen van tandheelkundige raad of bijstand, ten einde zieke of niet meer aanwezige tanden en kiezen te vervangen door kunsttanden of kunstgebitten, zonodig, na het daarvoor geschikt maken van de mond van de patiënt. Daaronder moet zeker worden begrepen het nemen van afdrucken met behulp van alginaat ter voorbereiding van partiële protheses en het maken en plaatsen van noodkronen (de getuigen D en E), dan wel van definitieve bruggen en kronen (de heer F). Wat betreft het verwijderen van tandsteen door de dames D en E moet worden opgemerkt, dat het hier inderdaad betrof het reinigen van het gebit van de patiënt, zoals bedoeld in artikel 2 van het Mondhygiënistebesluit van 13 maart 1974, Stb. 151. De beide dames waren echter geen mondhygiënisten.

Door toe te staan dat op deze wijze de tandheelkunst in zijn praktijk onbevoegd werd uitgeoefend heeft verweerder zich schuldig gemaakt aan handelingen – waaronder te rekenen nalatigheden – die het vertrouwen in de stand der tandartsen op ernstige wijze ondermijnen.

De klacht moet derhalve gegrond worden geacht. Hetgeen verweerder te zijner verontschuldiging heeft aangevoerd, namelijk dat door geen van zijn patiënten terzake ooit klachten zijn geuit, doet aan het bovenstaande niet af.

ten aanzien van de op te leggen maatregel:

Wel heeft het College dit verweer betrokken bij de beraadslagingen met betrekking tot de aan verweerder op te leggen maatregel. Hoezeer verweerder door de aan de klacht ten grondslag liggende handelingen het vertrouwen in de stand der tandartsen op ernstige wijze in de waagschaal heeft gesteld, moet worden geconstateerd, dat althans het College terzake geen klachten van patiënten van verweerder hebben bereikt, terwijl ook klagers daarover blijkbaar niets bekend is. Dat neemt echter niet weg, dat verweerder wist of redelijkerwijs had kunnen weten dat hij terzake zijn patiënten toch aan

risico's blootstelde, die samen hingen met het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunst in zijn praktijk. Verweerders nog in het verweerschrift voorgewende onwetendheid op dit gebied rekent het College – indien daarvan inderdaad sprake is – hem ernstig aan. Evenmin mag uit het oog worden verloren, dat verweerder door zijn handelingen een aanzienlijk financieel voordeel heeft weten te behalen nu hij immers in staat werd gesteld aan meerdere stoelen patiënten te behandelen en/of te doen behandelen.

Al deze feiten en omstandigheden tegen elkaar afwegende heeft het College besloten verweerder de hoogst mogelijke geldboete van f 10.000,— op te leggen.

Om redenen aan het algemeen belang ontleend heeft het College, overeenkomstig het verzoek van klagers, besloten deze beslissing bekend te maken op na te noemen wijze.

Beslist:

Legt aan verweerder een geldboete van f 10.000,— (tienduizend gulden) op.

Bepaalt dat deze beslissing op de wijze als voorgeschreven in artikel 13b van de Medische Tuchtwet wordt bekendgemaakt door publicatie in de Nederlandse Staatscourant en door toezending met het verzoek tot plaatsing aan de redactie van de volgende tijdschriften: Medisch Contact, Tijdschrift voor Gezondheidsrecht en het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Verstaat, dat aan geen der partijen kosten, voor haar uit de behandeling der zaak voortvloeiende, uit 's Rijks kas zullen worden vergoed.

Aldus gedaan in raadkamer op 15 november 1986 door Mr. J. J. van Uchelen, voorzitter, C. Zijdeveld, lid-tandarts, C. J. Freriks, plaatsvervangend lid-tandarts, H. K. M. Kahmann, lid-geneeskundige en Dr. A. E. Leuftink, plaatsvervangend lid-geneeskundige, in tegenwoordigheid van Mr. R. A. Sleeuw, secretaris.

Voorzitter,
(w.g.) Mr. J. J. van Uchelen

Secretaris,
(w.g.) Mr. R. A. Sleeuw.

EMERITAAT PROF.DR. J. A. J. TRIP

Met ingang van 1 november 1987 is aan Prof.Dr. J. A. J. Trip eervol ontslag verleend als gewoon hoogleraar in de Inwendige geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1987

Donderdag 19 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Thema: 'Pijn en pijnbestrijding'. Inl. secr. Dr. A. Groeneveld, Catharijnesingel 59, 3511 GG Utrecht (tel. 030-39 44 20).

Vrijdag 20 maart

Voorjaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Thema: 'Het maken van een verantwoord behandelplan'. Inl. Dr. F. P. Mesu, Van Beuningenlaan 54, 3953 BS Maarsbergen (tel. 03433-1714).

Maandag 23 - woensdag 25 maart

'Training course in tissue integrated prostheses', School of Clinical Dentistry, The University of Sheffield. Inl. Prof. R. B. Johns, Wellesley Road, Sheffield S10 2SZ, Engeland.

Dinsdag 24 maart

Klinische avond voor tandartsen, polikliniek Academisch Ziekenhuis VU, De Boelelaan 1117, Amsterdam. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

* Dinsdag 24 maart

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Aanvang 19.30 uur. (Zie ook rubriek Binnenland.)

Woensdag 25 maart

Symposium 'Patiënt, zorg & management', Stichting Sympoz, aula Vrije Universiteit, Amsterdam. Inl. Stichting Sympoz, Plantsoen Laanhorn 17, 1181 BE Amstelveen (tel. 020-43 14 09).

Zaterdag 28 maart

WTA-cursus 'Implantologie in de algemene praktijk' (Prof. Dr. H. Spiekermann, Aken, B.R.D.), Tandheelkundig Instituut, Utrecht. Inl. secr. J. G. Hoogteijling, Heideweg 9, 3768 BA Soest (tel. 02155-16666).

Zaterdag 28 maart - zaterdag 4 april

17th International Alpine Dental Conference, International Dental Foundation, Hotel Annapurna, Courchevel, Frankrijk. Inl. Int. Dent. Foundation, 24 Cadogan Square, London SW 1X 0JP, Engeland.

* Donderdag 2 april

Voorjaar Symposium Forensisch Medisch Genootschap, Jaarbeurscongrescentrum, Utrecht. Aanvang 9.30 uur. Inl. F. Buijze, postbus 233, 6710 BE Ede (tel. 08380-84911).

* Dinsdag 7 april

Studie-avond Ned. Ver. van Homeopathische Tandartsen, Ned. Jaarbeurs, Beatrixgebouw, Utrecht. Inl. mw. M. Couwenhoven-Schippers, postbus 321, 1800 AH Alkmaar.

* Vrijdag 10 april

Voorjaarsvergadering Ver. tot Bev. der Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten, verpleeghuis 'De Twaalfhoven', Winsum (Gr.). Onderwerp: 'Geriatric'. Inl. secr. T. G. J. Kuipéres, Valklaan 19, 3738 GE Maartensdijk (tel. 03461-2061).

Vrijdag 10 april

Wetenschappelijke dag afd. Eindhoven e.o. NMT. Thema: 'Overkappingsprothese, frameprothese, precisie-verankeringen'. Inl. F. M. A. Schröder, Botenlaan 50-52, 5652 CB Eindhoven (tel. 040-51 45 27).

* Vrijdag 10 - zaterdag 11 april

Ned. Ver. van Artsen-Automobilisten VVAA: Tweedaagse Reanimatiecursus, congrescentrum 'De Blijde Werelt', Lunteren. Inl. secr. VVAA, Atoomweg 100, 3542 AB Utrecht (tel. 030-454368).

Zaterdag 11 april

WTA-cursus 'Implantologie in de algemene praktijk' (Prof. Dr. H. Spiekermann, Aken, W.-Duitsland), Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Inl. secr. WTA J. G. Hoogteijling, Heideweg 9 3768 BA Soest (tel. 02155-16666).

Vrijdag 1 - zaterdag 2 mei

Congres Tandart '87 'Esthetiek in de tandtechniek en de tandheelkunde', Ned. Congresgebouw, 's-Gravenhage. Inl. VLHT, P. J. Haasnoot, Statenlaan 41, 2582 GC 's-Gravenhage (tel. 070-54 90 92).

Vrijdag 8 mei

Brongersma Dagen, gezamenlijk congres voor tandartsen en huisartsen in de provincies Groningen, Drenthe en Friesland, Martinihal, Groningen. Inl. Drs. K. T. Havinga, Grote Belt 12, 9933 GG Delfzijl (tel. 05960-12900).

Vrijdag 8 mei

WTA-congres 'Orthodontie in de algemene praktijk' (Prof. C. Booy, em. hoogleraar), Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, De Uithof, Utrecht. Inl. secr. WTA J. G. Hoogteijling, Heideweg 9, 3768 BA Soest (tel. 02155-16666).

Dinsdag 12 mei

Stichting Voeding Nederland, en Ned. Ver. voor Voedingsleer en Levensmiddelen-technologie: symposium 'Langzame en snelle koolhydraten' (Van suikers tot zemelen), congrescen-

trum de Reeherst, Ede. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043).

Donderdag 14 mei

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal (nummer 55) van het Gebouw voor klinische tandheelkunde, Philips van Leydenlaan 25, Heyendaal, Nijmegen. Thema: 'Gerodontologie'.

Zondag 17 - vrijdag 22 mei

13e Congres European Begg Society of Orthodontics, Orpheus, Apeldoorn. (Zie ook rubriek Buitenland.)

*** Donderdag 21 mei**

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Cosmetische tandheelkunde'. Aanvang 19.30 uur.

*** Vrijdag 22 mei**

Medische faculteit RUL en H. B. O. Raad: internationaal symposium 'Computer education for medical professions', Academisch Ziekenhuis Leiden. Inl. Leids Congres Bureau, postbus 16065, 2301 GB Leiden.

Woensdag 27 - zaterdag 30 mei

8e Belgische Kongres voor Tandheelkunde, Kon. Belgische Ver. voor Tandheelkunde, Casino-Kursaal, Oostende, België. Thema: 'Biologische evenwichten in het oro-faciale gebied'. Inl. secr. K. B. v. T., Jetselaan 165, B-1090 Brussel, België.

Maandag 15 - zaterdag 27 juni

Cursus Orale Pathologie, Danish Dental Association, Kopenhagen, Denemarken. Inl. Prof. J. J. Pindborg, The Royal Dental College, 20 Nr. Alle, DK-2200 Kopenhagen N, Denemarken.

*** Dinsdag 23 - vrijdag 26 juni**

93e Jaarvergadering American Dental Society of Europe, Royal Victoria-Jungfrau Hotel, Interlaken, Zwitserland. Inl. Clive R. Dalenham, 1 Hurley Street, London WIN 1 DA, Engeland.

*** Maandag 20 - vrijdag 31 juli**

British Council Medical Specialist Course 1987: 'Diagnostic oral pathology', Sheffield, Groot-Brittannië. Inl. The British Council, Keizersgracht 343, 1016 EH Amsterdam (tel. 020-22 36 44).

Maandag 7 - vrijdag 11 september

11e Jaarvergadering European Prosthodontic Association (EPA), Dresden, D.D.R. Inl. Prof. Dr. Staegemann, Fetscherstrasse 74, DDR-8019 Dresden.

*** Dinsdag 8 - vrijdag 11 september**

7th European Conference on Biomaterials, European Society for Biomaterials in samenwerking met de European Society for Biomechanics, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Amsterdam. Thema: 'Implant materials in biofunction'. Inl. Dr. C. de Putter, postbus 7161, 1007 MC Amsterdam.

Vrijdag 18 - zaterdag 19 september

1st European Meeting on Dental and Maxillofacial Radiology, Centre Medical Universitaire, Rue Michel-Servet 1/rue Lombard, Genève, Zwitserland. Inl. Symporg S.A., route de Frontex 108, 1208 Genève, Zwitserland.

Donderdag 24 - zaterdag 26 september

13e Jaarvergadering Association for Dental Education in Europe (ADEE), Sienna, Italië. Inl. Prof. Dr. G. Vogel, Via de Rudini 8, 20142 Milaan, Italië.

Vrijdag 25 september

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Inschatting en omscholing van cariërisico-patiënten. Aanvang 20.00 uur.

*** Vrijdag 2 oktober**

Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Jaarbeurs, Utrecht. Thema: 'Hygiëne in de tandartspraktijk'. Inl. Dr. F. P. Mesu, Van Beuninglaan 54, 3953 BS Maarsbergen (tel. 03433-1714).

Vrijdag 9 oktober

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor de Studie van Sociale Tandheelkunde.

Vrijdag 23 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap. Inl. secr. Dr. A. Groeneveld, Catharijnesingel 59, 3511 GG Utrecht (tel. 030-39 44 20).

Zaterdag 24 - donderdag 29 oktober

75e Wereldjaarcongres FDI, Buenos Aires, Argentinië.

Vrijdag 27 november

Klinische avond voor tandartsen in het Onderwijscentrum Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'De bedreigde band. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 11 december

6e Wetenschappelijk Congres Ned. Ver. voor Gnathologie. Inl. R. R. R. Altman, Frankenslag 345, 2582 HP 's-Gravenhage (tel. 070-52 11 92).